

Inhoud

1. Inleiding
2. De nieuwe Wajong (vanaf 2010)
3. Aan het werk
4. Ervaringen met de nieuwe Wajong tot nu toe (cluster 3)
5. Plannen van het kabinet voor de Wajong
6. Standpunten Platform VG over de plannen van het kabinet
7. Project Platform VG over Wajong
8. Meer lezen
9. Websites

1. Inleiding

Uit de term Wajong zou kunnen worden afgeleid dat er alleen jongeren in deze regeling zitten. Dat klopt niet. Iemand kan tot zijn 65ste in de regeling zitten. Een Wajong is een uitkering voor mensen die sinds jonge leeftijd gehandicapt (jonggehandicapten) zijn en daardoor (deels) arbeidsongeschikt zijn.

De Wajong bestaat sinds 1998, als opvolger van de AAW (Algemene Arbeidsongeschiktheidswet). Tot 1998 was er een constante instroom van zo'n 4.000 jonggehandicapten per jaar. De instroom is eigenlijk direct na de introductie van de Wajong toegenomen.

Wajongers die onder de 'oude' regels vallen zijn vrijwel allen volledig arbeidsongeschikt verklaard en er werd geen arbeidsverplichting opgelegd. Zij hebben daardoor geen arbeidsverleden en geen bewezen verdiencapaciteit.

Mensen die vanwege hun handicaps meestal niet 100% inzetbaar zijn, zijn vaak **niet** in staat zelfstandig zonder extra hulpmiddelen het WML (wettelijk minimum loon) te verdienen. Daarmee is echter niet gezegd dat jonggehandicapten niet beschikken over enig arbeidsvermogen. Dat blijkt ook wel uit het feit dat ruim een kwart van hen werkt. Over arbeidsongeschiktheid is een omslag in het denken gekomen en dit heeft geleid tot de 'nieuwe' Wajong, die 1 januari 2010 in werking is getreden.

2. De nieuwe Wajong (vanaf 2010)

Jonggehandicapten en studenten die al op jeugdige leeftijd arbeidsongeschikt zijn, hebben op grond van de Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten (Wet Wajong) recht op een uitkering op minimumniveau. Tot het 27ste jaar is een Wajong-uitkering voorlopig en wordt er regelmatig gekeken of iemand meer of minder kan werken. In het 27ste levensjaar

is er een definitieve beoordeling, die pas wordt herzien als daar een duidelijke aanleiding voor is.

Op dit moment voert het UWV de Wajong uit. De dienstverlening aan de doelgroep vindt sinds de invoering van de nieuwe Wajong plaats vanaf 30 werkpleinen.

Wie komt in aanmerking voor de Wajong?

Mensen die om medische of arbeidskundige redenen geen enkel perspectief hebben op een gewone baan, ook niet met ondersteuning, hebben recht op een Wajong-uitkering (75 procent van het wettelijk minimumloon). De uitkering gaat op z'n vroegst in op 18-jarige leeftijd en eindigt op 65-jarige leeftijd.

Om in aanmerking te komen voor een Wajong-uitkering gelden de volgende regels:

- Iemand is op z'n 17de verjaardag voor tenminste 25 procent arbeidsongeschikt of
- Jonger dan 30 jaar en voor minstens 25 procent arbeidsongeschikt geraakt tijdens de studie waardoor (volledig) werken na de studie onmogelijk is. De student moet in het jaar voorafgaand aan de arbeidsongeschiktheid minstens zes maanden hebben gestudeerd.

Voor mensen die wel perspectief hebben (circa 70 procent van de huidige instroom), wordt gekeken wat zij kunnen (ontwikkelen) en hoe wat hier voor nodig is.

Arbeidsongeschikt voor de Wet Wajong

Iemand is voor de Wet Wajong arbeidsongeschikt als hij minder kan verdienen dan een niet-arbeidsongeschikt persoon met dezelfde opleiding en ervaring. Dat verschil wordt uitgedrukt in een percentage. De verzekeringsarts van het UWV voert deze (medische) beoordeling uit. Een arbeidsdeskundige bepaalt vervolgens in welke mate iemand nog kan werken en welke mogelijkheden er zijn.

Bij een aanmelding krijgt een Wajonger eerst een medisch onderzoek. Daarna volgt meestal een keuring door het UWV. Op grond van de bevindingen komt iemand terecht in één van de drie regelingen:

- Werkregeling
- Uitkeringregeling
- Studieregeling

Werkregeling

Als er perspectief is op het verrichten van loonvormende arbeid of als dat niet kan worden uitgesloten, staat het recht op arbeidsondersteuning centraal. De jonggehandicapte komt dan in de zogenaamde werkregeling.

Een arbeidsdeskundige van UWV bekijkt welke mogelijkheden er zijn voor de Wajonger om aan het werk te gaan. Daarnaast wordt bekeken welke re-integratiemogelijkheden er zijn en of er extra voorzieningen nodig zijn. De Wajonger en de arbeidsdeskundige van het WERKbedrijf stellen samen een Participatieplan op. De arbeidsdeskundige blijft de vaste contactpersoon voor de Wajonger.

Een jonggehandicapte (jonger dan 27 jaar) die werkt en daarmee tot 20 procent van het wettelijk minimumloon verdient, heeft recht op een aanvulling van zijn inkomen tot 75 procent van het wettelijk minimumloon. Verdient de jonggehandicapte meer dan 20 procent van het wettelijk minimumloon, dan mag hij de helft van iedere 'extra' verdiende euro houden. Hierdoor is zijn inkomen hoger is dan 75 procent van het minimumloon. Het idee erachter is dat (meer) werken loont. Met de overheidsaanvulling kan zijn totale inkomen oplopen tot 100 procent van het minimumloon. Het totaal van de inkomensondersteuning plus het inkomen uit arbeid mag maximaal 100 procent van het wettelijk minimumloon zijn.

De inkomensondersteuning in de werkregeling kent twee fasen. De eerste fase begint na de voorlopige beoordeling, doorgaans vlak voor de 18de verjaardag, en eindigt op 27-jarige leeftijd als de definitieve beoordeling plaatsvindt. De jonggehandicapte die tenminste vijf jaar recht heeft gehad op arbeidsondersteuning, die vijf jaar inkomsten uit arbeid heeft genoten die overeenkomt met de resterende verdien capaciteit en die geen perspectief meer heeft op verdere verbetering van de verdien capaciteit, kan op dat moment, dus al voor het bereiken van de 27-jarige leeftijd, in aanmerking komen voor de definitieve beoordeling en doorstromen naar de tweede fase.

Uitkeringsregeling

Voor jonggehandicapten die geen enkel perspectief op een baan hebben, ook niet met ondersteuning, bestaat de **uitkeringsregeling**. Het gaat om mensen die voor 80 - 100 procent zijn afgekeurd. In deze regeling staat de inkomensbescherming voorop en er is recht op een ongewijzigde Wajong-uitkering.

Jongeren die onder de uitkeringsregeling vallen, krijgen niet automatisch een gesprek met een arbeidsdeskundige. Zij kunnen hier wel om vragen. Ook mensen die al langere tijd een Wajong-uitkering ontvangen, kunnen een gesprek met een arbeidsdeskundige aanvragen om toch na te gaan of en hoeveel mogelijkheden zij hebben om een baan en welke ondersteuning en hulpmiddelen daarvoor nodig zijn.

Studieregeling

Wajongers die nog studeren of nog op school zitten, krijgen geen volledige uitkering. Zij vallen onder de zogenaamde studieregeling en krijgen 25% van het WML als studietoeslag. Het kan ook gaan om Wajongers die nu nog op een school voor speciaal onderwijs zitten zoals het zmlk onderwijs (cluster 3) en straks naar dagbesteding gaan.

Jongeren die onder de studieregeling vallen, krijgen niet automatisch een gesprek met een arbeidsdeskundige. Zij kunnen hier wel om vragen. Ook mensen die al langere tijd een Wajong-uitkering ontvangen, kunnen een gesprek met een arbeidsdeskundige aanvragen om toch na te gaan of en hoeveel mogelijkheden zij hebben om een baan en welke ondersteuning en hulpmiddelen daarvoor nodig zijn.

Hoogte van de uitkering

Tot 27 jaar

De hoogte van de Wajong-uitkering tot 27 jaar is het inkomen uit werk, aangevuld tot 75% van het minimumloon. Wie volledig en duurzaam arbeidsongeschikt is, krijgt 75% WML. Werken loont want in de regel zal de jonggehandicapte met arbeid meer verdienen dan 20% WML. Als hij precies dat bedrag verdient, dan ontvangt hij een inkomensondersteuning van 55% WML. Indien hij meer verdient dan 20% WML wordt de helft van dat meerdere inkomen in mindering gebracht op voornoemd bedrag van 55% WML. Met andere woorden, de jonggehandicapte gaat er in totaal een halve euro in bruto inkomen op vooruit bij iedere euro die hij meer verdient. De netto inkomensvoortgang is zelfs nog groter doordat de arbeidskorting toeneemt bij een hoger inkomen uit arbeid. Meer werken is dus lonend vooreen jonggehandicapte.

Vanaf 27 jaar

Na 27 jaar wordt het inkomen van iemand die volledig zijn verdiencapaciteit benut, aangevuld tot 100% WML. De ondergrens is ook hier 75 % WML.

3. Aan het werk

Als iemand (weer) wil gaan werken, zijn er verschillende mogelijkheden. Iemand kan zich bijvoorbeeld inschrijven als werkzoekende bij een uitzendbureau, UWV Werkbedrijf of reageren op vacatures in kranten, op internet e.d. Maar misschien heeft iemand wat meer hulp nodig, zoals:

Aanpassingen werkplek

Het UWV kan een vergoeding verstrekken voor het aanpassen van de werkplek of voor andere voorzieningen. De Wajonger moet deze voorzieningen kunnen meenemen als hij/zij bij een andere werkgever aan de slag gaat. Denk hierbij aan aangepast vervoer van en naar het werk of aan het inschakelen van een doventolk.

Voor de kosten van aanpassingen op de werkplek en voorzieningen die iemand niet kan meenemen, kan de werkgever subsidie aanvragen bij het UWV. Dit kan alleen als iemand een contract heeft van minimaal zes maanden, of met opeenvolgende contracten minimaal zes maanden in dienst is.

Jobcoach

Als iemand begeleiding op het werk nodig heeft, kan een jobcoach worden toegekend. Een jobcoach begeleidt iemand naar of in een reguliere baan. Hij/zij krijgt een individueel trainingsprogramma of inwerkprogramma en begeleiding op de werkvloer. Aan het eind van een geslaagd programma kan iemand werk zelfstandig uitvoeren. De toekenning van een jobcoach verloopt via het UWV.

Arbeidsadviseur

Iedereen die op zoek is naar werk kan kosteloos bij de arbeidsadviseur aankloppen. Een arbeidsadviseur kan iemand op de goede weg helpen richting werk. De arbeidsadviseurs zijn in dienst bij het Informatiepunt en Adviespunt Arbeidsintegratie van een UWV Werkbedrijf. De arbeidsadviseur kent de arbeidsmarkt in de omgeving. De adressen staan op: www.onafhankelijkearbeidsadviseur.nl.

Re-integratietraject

Een re-integratiebedrijf begeleidt mensen naar werk. Bijvoorbeeld door passend werk te zoeken of door het aanbieden van trainingen of cursussen. Verschillende organisaties kunnen een re-integratiebedrijf inschakelen, bijvoorbeeld UWV, de gemeente of de werkgever.

Voorbeelden

Leuke voorbeelden van jongeren met een verstandelijke beperking zijn te zien op www.samenwerkentv.nl

4. Ervaringen met de nieuwe Wajong tot nu toe (cluster 3)

Zowel scholen (cluster 3) als ouders geven aan dat zij tot op heden weinig merken van de nieuwe Wajong. Veel Wajongers hebben nog net in december 2009 een Wajong aangevraagd en zijn beoordeeld via oude systematiek. De eerste ervaringen met de nieuwe Wajong worden langzaam zichtbaar.

95% schoolverlaters ontvangt Wajong-uitkering

ZML-scholen geven aan dat 95 % van de schoolverlaters een Wajong-uitkering zal ontvangen (soms eerst in de studieregeling terecht komt) en uiteindelijk naar dagbesteding zal gaan. Zij worden dus voor 80 - 100 % afgekeurd.

Vroegtijdig schoolverlaten levert meer op

Leerlingen kunnen tot 20 jaar op school blijven. Zij volgen vaak een stagetraject; op zoek naar passende (betaalde) arbeid. Zij hebben veelal een CIZ-indicatie van twee dagdelen groep voor de stagebegeleiding.

Maar leerlingen die net voor zij 18 jaar worden, de school verlaten en een volledige indicatie dagbesteding (9 dagdelen begeleiding groep inclusief vervoer) bij het CIZ aanvragen, ontvangen vanaf hun 18^e jaar een volledige Wajong voor 18-jarigen.

Blijven leerlingen op school dan ontvangen zij 25 % van de Wajong en een tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten van 103,77 per maand. Daarnaast krijgen 25 % van de Wajong (€ 177,00 per maand). Bij elkaar opgeteld ontvangen de leerlingen van 18 jaar dus € 281,77. Jongeren van 18 jaar die naar AWBZ-dagbesteding gaan ontvangen daarentegen € 501,00 Wajong-uitkering!

5. Plannen van het kabinet voor de Wajong (vanaf 2012)

De instroom in de Wajong neemt sterk toe. De ontwikkeling van het aantal Wajongers:

Jaar	Aantal
2005	147.161
2006	155.860
2007	166.805
2008	178.590
2009	192.500
2010 (april)	195.100

Een deel van de Wajongers zit in een instelling. Dat is een indicatie van de zwaarte van de problematiek. Maar het deel dat een eenpersoonshuishouden vormt, neemt sterk toe. In de plannen van het kabinet wordt de Wajong per 1 januari 2012 beperkt en is alleen nog maar toegankelijk voor jongeren die volledig duurzaam arbeidsongeschikt zijn.

Naar verwachting zal het UWV de regeling blijven uitvoeren.

De overige nieuwe instroom van arbeidsgehandicapten die niet volledig duurzaam arbeidsgehandicapt zijn, wordt onderdeel van de regeling Werken naar vermogen. Het oorspronkelijke plan is dat gemeenten deze regeling zullen uitvoeren.

Wajong

Voor jongeren die volledig en duurzaam arbeidsongeschikt zijn (80 – 100 % afgekeurd) zal de Wajong blijven bestaan. De hoogte van de uitkering zal in 2014 worden verlaagd naar 70 procent van het WML. Huidige WSW'ers zullen niet worden herkeurd. De WSW blijft bestaan voor mensen die geïndiceerd zijn voor een beschutte arbeidsplek. Bestaande groepen worden ontzien. De wachtlijst in de WSW zal worden beperkt.

Werken naar vermogen

Deze nieuwe regeling voor de onderkant van de arbeidsmarkt hervormt de Wet Werk en Bijstand, Wajong, en WSW in één regeling. De regeling wordt uitgevoerd door gemeenten met de gedachte dat gemeenten meer mensen kunnen laten deelnemen aan het (reguliere) arbeidsproces. De bestaande budgetten voor Wajong, Wsw en WWB zullen worden ontschot en samengevoegd. Door samenvoeging van de re-integratiebudgetten en begeleidings budgetten zullen deze middelen gericht en efficiënter worden ingezet. Er zal speciale aandacht zijn voor mensen met een arbeidshandicap.

Loondispensatie wordt ook mogelijk voor nieuwe instroom van mensen met de indicatie ' begeleid werken'. Deze mensen ontvangen een beloning (loon en/of aanvulling daarop) tot maximaal 100 procent van het WML.

Herbeoordeling huidige Wajongers

Het zittende bestand – dat is iedereen die voor de ingangsdatum van de regeling Werken naar vermogen in de Wajong is gekomen – zal worden herbeoordeeld. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen de groep die onder de oude Wajong (voor 1 januari 2010) en de groep die onder de nieuwe Wajong (na 1 januari 2010) valt.

Wajongers van vóór 1 januari 2010

De groep die voor 1 januari 2010 in de Wajong is gekomen (zo'n 190.000 mensen) wordt vooralsnog geen onderdeel van de regeling Werken naar vermogen. Het resultaat voor de herbeoordeling wordt vooral gebruikt om te bepalen voor wie na 1 januari 2014 de uitkering omlaag gaat van 75% naar 70% van het WML (in het regeerakkoord staat dat Wajongers die niet volledig duurzaam arbeids-gehandicapt zijn per 1 januari 2014 een lagere uitkering krijgen). Deze herbeoordeelde groep komt niet in aanmerking voor een vermogens- of een partnertoets.

Wajongers vanaf 1 januari 2010

Voor de groep die valt onder de nieuwe Wajong (per 1 januari 2010 ingegaan), gelden andere regels. Die groep is ondergebracht in de werkregeling, uitkeringsregeling of studieregeling. Het is de verwachting dat mensen die nu in werkregeling van het UWV zitten, wel onderdeel worden van de regeling Werken naar vermogen.

2013

De verwachting is dat definitieve invoering van de Wet 'Werken naar vermogen' per 1 januari 2013 wordt ingevoerd. In het regeerakkoord staat 2012, maar dat lijkt haast niet haalbaar omdat gemeenten zich moeten voorbereiden op de wet en nieuwe taak van de gemeente.

Tijdspad

April 2011	Hoofdlijnenakkoord met tussen overheden en VNG wordt afgesloten
April 2011	Wetsvoorstel in de ministerraad en door naar de Raad van State
Juni 2011	Wetsvoorstel naar de Tweede Kamer
Oktober 2011	Algemeen overleg (AO) in Tweede Kamer
T/m december 2011	Vorbereiding gemeenten op invoering.
Januari 2012	Invoering nieuwe wet

6. Standpunten Platform VG over de plannen van het kabinet

Gezamenlijk met vakbonden en andere cliëntenorganisaties neemt Platform VG de volgende standpunten in:

- Voor één regeling onderkant arbeidsmarkt.
- Arbeidsgehandicapten moeten zichtbaar/herkenbaar blijven: wie komt uit WWB, wie is Wajonger, uitkeringsregeling of werkregeling?
- Tegen verlaging Wajong van 75 % naar 70 % WML
- Werken onder het WML wordt afgewezen.
- Alle arbeidsgehandicapten hebben recht op ondersteuning (ook als zij geen uitkering ontvangen).
- Centrale eenduidige keuring bij voorkeur door UWV, niet door gemeenten (wordt gedeeld voor CDA en inmiddels ook door VVD!).
 - Uitvoering door UWV/30 werkpleinen.
 - Eén werkgeversservicepunt per arbeidsmarktregio en één loket/aanspreekpunt landelijke werkgevers.
 - Behoud expertise jonggehandicapten.
 - Stroomlijning en centrale vaststelling van re-integratievoorzieningen.
 - Investeren in de overgang van onderwijs naar arbeidsmarkt (pleidooi/ondersteuning werkscholen).
 - Instellen van quota (VVD en CDA zijn hier geen voorstander van).

7. Project Platform VG over Wajong

Dit is een programma in het kader van Cultuuromslag Wajong, van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en wordt uitgevoerd door PlatformVG en Landelijk PlatformGGZ.

Inhoud

Tijdens deze bijeenkomst krijgen aanwezigen informatie over de nieuwe wetgeving rond de WAJONG en we geven tips om stappen te zetten naar de toekomst. Daarnaast gaan we uitgebreid in op de plannen van het Kabinet om te komen tot een regeling (Werken naar Vermogen) waarin Wajong, WWB, WIJ en WSW worden samengevoegd. We hebben met opzet deze bijeenkomst **IKKAN Werk vinden** genoemd. Daarmee drukken we een stuk optimisme uit. Natuurlijk zitten aanwezigen vol met vragen en twijfels en misschien ook kritiek op nieuwe plannen. Het is echter de bedoeling dat aanwezigen naar huis gaan met een beter zicht op de wet en een beter perspectief voor zichzelf, voor hun zoon of dochter. Gesterkt en gevoed om kansen te gaan pakken. Het wordt een actieve avond, waarin aanwezigen niet alleen luisteren maar ook zelf aan de slag gaat.

Voor de pauze krijgen ouders informatie over de huidige (nieuwe) Wajong en plannen van het Kabinet. De jongeren spreken met elkaar onder leiding van een trainer over de mogelijkheden geschikte arbeid (hoeft niet betaald te zijn) te vinden en bekijken een aantal voorbeelden. Na de pauze gaan ouders en leerlingen gezamenlijk in op de verandering in het denken en doen van Wajongers en hun omgeving, werkgevers en professionals in de uitvoering. De inhoud sluit aan bij de voorgestelde verandering in regelgeving in de Wajong. De veranderingen in de regelgeving leggen de nadruk op de kansen en mogelijkheden van de Wajongers in plaats van op hun beperkingen.

Na de pauze gaan aanwezigen actief aan de slag met een aantal hulpmiddelen om er achter te komen wat zou kunnen helpen. Zij krijgen de belangrijkste tips om aan een leuke baan of aan leuk vrijwilligerswerk te komen. Aan het eind van de avond gaan zij met een persoonlijk plan naar huis, waarin iedereen weet wat de eerste stap zal zijn.

Doelgroep

Ouders/ verzorgers van leerlingen tussen 15 en 19 jaar die te maken hebben/ zullen krijgen met de nieuwe Wajong die vanaf 1 januari 2010 van kracht is en voor leerlingen van cluster 3 en cluster 4 scholen in dezelfde leeftijdscategorie. Het is dus de bedoeling dat ouders en leerlingen samen de bijeenkomst bezoeken. Uiteraard zijn overige belangstellenden zoals leerkrachten ook van harte welkom als toehoorder.

Bijeenkomst

De bijeenkomst vindt plaats op school op een in overleg afgesproken datum van 19.30 – 22.00 uur. Afwijkende tijden zijn in overleg mogelijk.

Bijeenkomst op de school van uw kinderen?

Platform VG is op zoek naar ZML- scholen waar deze bijeenkomsten georganiseerd kunnen worden. Meld de school van uw kind(eren) aan bij Platform VG (Dorien Kloosterman, d.kloosterman@platformvg.nl) . Dit project loopt tot 1 december 2011.

8. Meer lezen

- SER, 2007 – Meedoen zonder beperkingen
- CPB, 2007 – Verdubbeling instroom WAjong: oorzaken en beleidsopties
- RWI, 2009 – Ervaringen van werkgevers met WAjongers
- CrossOver en gemeente Helmond, 2010 – De ondersteuning geregeld: Het WAjonglandschap in Helmond
- SCP, 2010 – Beperkt aan het werk

9. Interessante websites

- www.ikkan.nl
- www.wajongwerkt.nl
- www.ikbenharrie.nl
- www.werkenmeteenbeperking.nl
- www.vanwajongnaarwerk.nl
- www.samenwerken.tv

Dit is een uitgave van Platform VG.

april 2011

